

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ
تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ (67) قُلْ يَا أَهْلَ
الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى تُقِيمُوا التَّوْرَةَ وَ
الْإِنْجِيلَ وَ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَ لَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا
مِنْهُمْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَ كُفْرًا فَلَا
تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ (68) إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَ
الَّذِينَ هَادُوا وَ الصَّابِئُونَ وَ النَّصَارَى مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَ
الْيَوْمِ الْآخِرِ وَ عَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا
هُمْ يَحْزَنُونَ (69) لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَ
أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ رُسُلًا كُلَّمَا جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا
تَهْوَى أَنْفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا وَ فَرِيقًا يَقْتُلُونَ (70)

حَسِبُوا أَلَّا تَكُونَ فِتْنَةً فَعَمُوا وَصَمُوا ثُمَّ تَابَ اللَّهُ
 عَلَيْهِمْ ثُمَّ عَمُوا وَصَمُوا كَثِيرٌ مِنْهُمْ وَاللَّهُ بِصِيرٍ بِمَا
 يَعْمَلُونَ (71) لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ
 الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ
 اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ
 حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ
 مِنْ أَنْصَارٍ (72) لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ
 ثَلَاثَةٍ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهٌ وَاحِدٌ وَإِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا
 يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ
 (73) أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ وَاللَّهُ
 غَفُورٌ رَحِيمٌ (74) مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ
 قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ كَانَا

يَا كَلَّانَ الطَّعَامَ انْظُرْ كَيْفَ نُبَيِّنُ لَهُمُ الْآيَاتِ ثُمَّ

انْظُرْ أَنِّي يُؤْفِكُونَ (75) قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ

مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَ اللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ

الْعَلِيمُ (76) قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ

غَيْرَ الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ وَ

أَضَلُّوا كَثِيرًا وَ ضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ (77)

O Messenger, proclaim the (message) which hath been sent to thee from thy Lord. If thou didst not, thou wouldst not have fulfilled and proclaimed His mission. And Allah will defend thee from men (who mean mischief). For Allah guideth not those who reject faith. Say: "O people of the book! Ye have no ground to stand upon unless ye stand fast by the Torah, the Gospel, and all the revelation that has come to you from your Lord." It is the revelation that cometh to thee from thy Lord, that increaseth in most of them their obstinate rebellion and blasphemy. But sorrow thou not over (these) people without faith. Those who believe (in the Quran), those who follow the Jewish (scriptures), and the Sabians and the Christians,— any who believe in Allah and the last day, and work righteousness,— on them shall be no fear, nor shall they grieve. We took the covenant of the children of Israel and sent them messengers, every time, there came to them a

~~~~~

messenger with what they themselves desired not – some (of these) they called impostors, and some they slay. They thought there would be no trial (or punishment); so they became blind and deaf; yet Allah (in mercy) turned to them; yet again many of them became blind and deaf. But Allah sees well all that they do. They do blaspheme who say: "(Allah) is Christ the son of Mary." But said Christ: "O children of Israel! worship Allah, my Lord and your Lord." Whoever joins other gods with Allah,— Allah will forbid him the garden, and the fire will be his abode. There will for the wrong-doers be no one to help. They do blaspheme who say: Allah is one of three in a Trinity: for there is no god except one God. If they desist not from their word (of blasphemy), verily a grievous chastisement will befall the disbelievers among them. Why turn they not to Allah, and seek His forgiveness? For Allah is oft-forgiving, most merciful. Christ the son of Mary was no more than a messenger; many were the messengers that passed away before him. His mother was a woman of truth. They had both to eat their (daily) food. See how Allah doth make His signs clear to them; yet see in what ways they are deluded away from the truth! Say: "Will ye worship, besides Allah, something which hath no power either to harm or benefit you? But Allah,— He it is that heareth and knoweth all things." Say: "O people of the book! Exceed not in your religion the bounds (of what is proper), trespassing beyond the truth, nor follow the vain desires of people who went wrong in times gone by,— who misled many, and strayed (themselves) from the even way.

اے پیغمبر! جو کچھ تمہارے رب کی طرف سے تم پر نازل کیا گیا ہے وہ لوگوں

تک پہنچا دو۔ اگر تم نے ایسا نہ کیا تو اس کی پیغمبری کا حق ادا نہ کیا۔ اللہ تم کو

لوگوں کے شر سے بچانے والا ہے۔ یقین رکھو کہ وہ کافروں کو (تمہارے مقابلہ میں) کامیابی کی راہ ہر گز نہ دکھائے گا۔ صاف کہہ دو کہ "اے اہل کتاب، تم ہر گز کسی اصل پر نہیں ہو جب تک کہ توراۃ اور انجیل اور ان دوسری کتابوں کو قائم نہ کرو جو تمہارے رب کی طرف سے نازل کی گئی ہیں" ضرور ہے کہ یہ فرمان جو تم پر نازل کیا گیا ہے ان میں سے اکثر کی سرکشی اور انکار کو اور زیادہ بڑھادے گا مگر انکار کرنے والوں کے حال پر کچھ افسوس نہ کرو۔ (یقین جانو کہ یہاں اجارہ کسی کا بھی نہیں ہے) مسلمان ہوں یا یہودی، صابی ہوں یا عیسائی، جو بھی اللہ اور روز آخر پر ایمان لائے گا اور نیک عمل کرے گا بے شک اس کے لیے نہ کسی خوف کا مقام ہے نہ رنج کا۔ ہم نے بنی اسرائیل سے پختہ عہد لیا اور ان کی طرف بہت سے رسول بھیجے۔ مگر جب کبھی ان کے پاس کوئی رسول ان کی خواہشات نفس کے خلاف کچھ لے کر آیا تو کسی کو انہوں نے جھٹلایا اور کسی کو قتل کر دیا، اور اپنے نزدیک یہ سمجھے کہ کوئی فتنہ رونما نہ ہوگا، اس لیے اندھے اور بہرے بن گئے۔ پھر اللہ نے انہیں

معاف کیا تو اُن میں سے اکثر لوگ اور زیادہ اندھے اور بہرے بنتے چلے گئے۔

اللہ اُن کی یہ سب حرکات دیکھتا رہا ہے۔ یقیناً کفر کیا اُن لوگوں نے جنہوں نے

کہا کہ اللہ مسیح ابن مریم ہی ہے۔ حالانکہ مسیح نے کہا تھا کہ "اے بنی

اسرائیل، اللہ کی بندگی کرو جو میرا رب بھی ہے اور تمہارا رب بھی"۔ جس

نے اللہ کے ساتھ کسی کو شریک ٹھہرایا اُس پر اللہ نے جنت حرام کر دی اور

اُس کا ٹھکانا جہنم ہے اور ایسے ظالموں کا کوئی مددگار نہیں۔ یقیناً کفر کیا اُن

لوگوں نے جنہوں نے کہا کہ اللہ تین میں کا ایک ہے، حالانکہ ایک خدا کے

سوا کوئی خدا نہیں ہے۔ اگر یہ لوگ اپنی ان باتوں سے باز نہ آئے تو ان میں

سے جس جس نے کفر کیا ہے اُس کو دردناک سزا دی جائے گی۔ پھر کیا یہ اللہ

سے توبہ نہ کریں گے اور اس سے معافی نہ مانگیں گے؟ اللہ بہت درگزر

فرمانے والا اور رحم کرنے والا ہے۔ مسیح ابن مریم اُس کے سوا کچھ نہیں کہ

بس ایک رسول تھا، اُس سے پہلے اور بھی بہت سے رسول گزر چکے تھے، اس

کی ماں ایک راستباز عورت تھی، اور وہ دونوں کھانا کھاتے تھے، دیکھو ہم کس

طرح ان کے سامنے حقیقت کی نشانیاں واضح کرتے ہیں، پھر دیکھو یہ کدھر
 اٹے پھرے جاتے ہیں۔ ان سے کہو، کیا تم اللہ کو چھوڑ کر اُس کی پرستش
 کرتے ہو جو نہ تمہارے لیے نقصان کا اختیار رکھتا ہے نہ نفع کا؟ حالانکہ سب
 کی سننے والا اور سب کچھ جاننے والا تو اللہ ہی ہے۔ کہو، اے اہل کتاب، اپنے
 دین میں ناحق غلو نہ کرو اور اُن لوگوں کے تخیلات کی پیروی نہ کرو جو تم سے
 پہلے خود گمراہ ہوئے اور بہتوں کو گمراہ کیا، اور "سَوَاء السَّبِيل" سے بھٹک
 گئے۔"

ऐ पैगम्बर, जो कुछ तुम्हारे रब की तरफ़ से तुमपर नाज़िल किया
 गया है वह लोगों तक पहुँचा दो | अगर तुमने ऐसा न किया तो उसकी
 पैगम्बरी का हक़ अदा न किया | अल्लाह तुमको लोगों के शर से
 बचानेवाला है | यकीन रखो कि वह काफ़िरों को (तुम्हारे मुकाबले में)
 कामयाबी की राह हरगिज़ न दिखाएगा | साफ़ कह दो कि “ऐ अहले-
 किताब, तुम हरगिज़ किसी अस्ल पर नहीं हो जब तक कि तौरात और
 इंजील और उन दूसरी किताबों को कायम न करो जो तुम्हारी तरफ़,
 तुम्हारे रब की तरफ़ से नाज़िल की गई हैं |” ज़रूर है कि यह फ़रमान
 जो तुमपर नाज़िल किया गया है इनमें से अकसर की सरकशी और
 इनकार को और ज़्यादा बढ़ा देगा | मगर इनकार करनेवालों के हाल
 पर कुछ अफ़सोस न करो | (यकीन जानो कि यहाँ इजारा किसी का

भी नहीं है) मुसलमान हों या यहूदी, साबी हों या ईसाई, जो भी अल्लाह
 और रोज़े-आखिर पर ईमान लाएगा और नेक अमल करेगा बेशक
 उसके लिए न किसी खौफ़ का मक़ाम है न रंज का । हमने बनी-
 इसराईल से पुख़्ता अहद लिया और उनकी तरफ़ बहुत-से रसूल भेजे ।
 मगर जब कभी उनके पास कोई रसूल उनकी खाहिशाते-नफ़्स के
 खिलाफ़ कुछ लेकर आया तो किसी को उन्होंने झुठलाया और किसी
 को क़त्ल कर दिया, और अपने नज़दीक यह समझो कि कोई फ़ितना
 रुनुमा न होगा, इसलिए अंधे और बहरे बन गए । फिर अल्लाह ने उन्हें
 माफ़ किया तो उनमें से अकसर लोग और ज़्यादा अंधे और बहरे
 बनते चले गए । अल्लाह उनकी ये सब हरकात देखता रहा है । यकीनन
 कुफ़्र किया उन लोगों ने जिन्होंने कहा कि अल्लाह मसीह इब्ने-मरयम
 ही है । हालाँकि मसीह ने कहा था कि “ऐ बनी-इसराईल, अल्लाह की
 बन्दगी करो जो मेरा रब भी है और तुम्हारा रब भी ।” जिसने अल्लाह
 के साथ किसी को शरीक ठहराया उसपर अल्लाह ने जन्नत हराम कर
 दी और उसका ठिकाना जहन्नम है और ऐसे ज़ालिमों का कोई
 मददगार नहीं । यकीनन कुफ़्र किया उन लोगों ने जिन्होंने कहा कि
 अल्लाह तीन में का एक है, हालाँकि एक खुदा के सिवा कोई खुदा नहीं
 है । अगर ये लोग अपनी इन बातों से बाज़ न आए तो इनमें से जिस-
 जिस ने कुफ़्र किया है उसको दर्दनाक सज़ा दी जाएगी । फिर क्या ये
 अल्लाह से तौबा न करेंगे और उससे माफ़ी न माँगेगे? अल्लाह बहुत
 दरगुज़र फरमानेवाला और रहम करनेवाला है । मसीह इब्ने-मरयम
 इसके सिवा कुछ नहीं कि बस एक रसूल था, उससे पहले और भी
 बहुत से रसूल गुज़र चुके थे । उसकी माँ एक रास्तबाज़ और थी, और

~~~~~

वे दोनों खाना खाते थे | देखो हम किस तरह उनके सामने हकीकत की निशानियाँ वाज़ेह करते हैं, फिर देखो ये किधर उलटे फिरे जाते हैं | इनसे कहो, क्या तुम अल्लाह को छोड़कर उसकी परस्तिश करते हो जो न तुम्हारे लिए नुक़सान का इख़्तियार रखता है न नफ़े का? हालांकि सबकी सुननेवाला और सब कुछ जाननेवाला तो अल्लाह ही है | कहो, “ऐ अहले-किताब, अपने दीन में नाहक़ गुलू न करो और उन लोगों के तख़ैय्युलात की पैरवी न करो जो तुमसे पहले खुद गुमराह हुए और बहुतों को गुमराह किया और ‘सवाउस्सबील’ से भटक गए |”